

Ocena pracy doktorskiej Li Xu

INFORMACJE OGÓLNE O KANDYDACIE

Li Xu jest absolwentem Wydziału Architektury i Designu Akademii Sztuk Pięknych w Pradze na specjalności Projektowanie Graficzne i Komunikacja Wizualna.

Jest osobą niezwykle aktywną zarówno w obszarze własnej pracy twórczej, jak również na polu dydaktyki (obecnie zatrudniony jest na stanowisku adiunkta w Beijing Institute of Graphic Communication) oraz poprzez zaangażowanie na rzecz promocji sztuki i projektowania w skali globalnej (w ramach organizacji CIDEA, której jest prezesem, ale i poza nią).

Li jest osobą wierzącą w potencjał międzynarodowych sieci – łączących ludzi, instytucje, spojrzenia i tradycje projektowania na świecie – bez reszty pochłoniętym i oddanym tej sprawie. Jest również znakomitym animatorem wielu prestiżowych przedsięwzięć służących budowaniu platformy międzynarodowej wymiany intelektualnej oraz doświadczeń poprzez organizację debat, konferencji, sympozjów i wystaw. Trzeba podkreślić – o czym miałem okazję przekonać się również osobiście – że we wszystkich aspektach działalności cechuje Li Xu wysoki profesjonalizm, co sprawia, że skutecznie realizuje założone przez siebie cele.

Wyrazem uznania dla wspomnianego profesjonalizmu i autorytetu Li Xu jest również jego obecność w charakterze jurora w licznych, bardzo prestiżowych, międzynarodowych konkursach i przeglądach z zakresu projektowania, m.in.: we Francji, Grecji, Polsce, Włoszech, Serbii, Korei Południowej, Ukrainie, Czechach, Meksyku, czy na Łotwie.

Podsumowując — znakami rozpoznawczymi Li Xu na każdym z jego rozlicznych pól aktywności jest jego otwartość, świadomość zawodowa, profesjonalizm, globalny zasięg, energia i nieustanny progres.

OCENA DOROBKU ARTYSTYCZNEGO

Li Xu jest twórcą rozpoznawanym i docenianym w skali międzynarodowej. Jest autorem 14 wystaw indywidualnych oraz uczestnikiem kilkadziesiątu zbiorowych prezentacji na najbardziej prestiżowych przeglądach designu na świecie. Jest również laureatem licznych nagród o bardzo istotnym znaczeniu dla dyscypliny projektowania, by wspomnieć choćby AIGA Awards 2011 (I nagroda), IDA–International Design Awards 2012 (złota nagroda), Pentawards 2012 (Bronze Award), The London Creative Awards 2011 i wiele innych.

Dodatkowo zwraca uwagę i budzi szacunek wszechstronność tego, wciąż młodego przecież projektanta, oraz dynamiczny rozwój w zakresie ewolucji języka wizualnego, poprzez kreatywne i celowe włączanie w obszar swoich rozwiązań nowych środowisk technologicznych. Li Xu robi to – jak się wydaje – w sposób „naturalny”, poszukując nie tylko nowych możliwości wyrazowych, ale również – czy może przede wszystkim – redefiniując/aktywizując model relacji z potencjalnym odbiorcą.

Często słyszy się, że plakaty istnieją dziś jakby niepozornie, nie wytrzymują konkurencji innych sposobów komunikacji, jednak przetaczające się raz po raz dyskusje na temat kondycji plakatu wydają się jałowe i bezprzedmiotowe wobec energii i kreatywności z jaką podchodzi Li Xu do tej formy komunikacji wizualnej, bo choć zagarnia on w swojej praktyce projektowej bardzo szerokie obszary desingu, to właśnie plakatowe DNA najwyraźniej determinuje jego tożsamość projektową.

Li Xu interesuje „graficzny obraz słowa”, na którym opiera się wizualny komunikat. Litera jest podstawowym znakiem kodu, a plakat – wizualnym nośnikiem informacji, w której organizacja wizualna zintegrowana jest ze sferą semantyczną.

Wspomnę tutaj choćby szereg plakatów interaktywnych prezentowanych w ramach Dubai Design Week w 2018 roku. Pozbawione drukowanego ciała otwierają nowe możliwości w tym obszarze, poszerzając pole doświadczeń odbiorcy i w aktywny sposób włączając go w proces komunikacji. W ten sposób eksponuje się pole znaczeń – pomiędzy obrazem a literą/znakiem, między wzrokiem a dotykiem, polegających na zintegrowaniu systemów semiotycznych – werbalnego

i wizualnego oraz integrację i interakcję wszystkich składników przekazu. Dodatkowo należy podkreślić, iż plakaty Li Xu mimo, iż precyzyjnie zaprojektowane, dążące do wizualnego znaku, uwalniają sporą porcję ekspresji, wynikającą z umiejętności dostrzeżenia kreatywnego potencjału związanego z wyborem medium. Warto podkreślić, że pomimo wspomnianego osadzenia w bardzo konkretnym kontekście twórczość Li Xu nie jest jednak hermetyczna – w swoich pracach odwołuje się on do wartości, których uniwersalne przesłanie pozwala je odczytać niezależnie od kulturowego narzecza.

Ocena pracy doktorskiej

Przewód doktorski Pana Li Xu został wszczęty 23 marca 2021 roku i był realizowany pod opieką promotorki dr. hab. Małgorzaty Bałdygi-Nowakowskiej oraz promotora pomocniczego dr. Sebastiana Smita

Temat rozprawy „The Hidden Gaphic”

Zakres pracy artystycznej będącej przedmiotem postępowania o nadanie stopnia doktora obejmuje: serię grafik (druków cyfrowych) animacje (AR) oraz obiekt przestrzenny.

Przedmiotem rozprawy doktorskiej Li Xu czyni badanie tak zwanych „ukrytych grafik”, rozpoznając w nich wizualno-semiotyczny fenomen użyteczny w obszarze komunikacji wizualnej, tym wypadku głównie w formie plakatu lub jego pochodnych. Fenomen ten rozpatrywany jest w rzeczywistości dwu-, trzy- i czterowymiarowej i przebiega od testowania fizycznej, płaskiej formy (najczęściej znajdującej swoją finalne oblicze w postaci druku cyfrowego), poprzez przestrzenne obiekty/instalacje tworzące iluzyjne symulacje, po dynamiczny i interaktywny obraz (time-based media). „Ukryta grafika” ujawnia się poprzez relacje części pojedynczych („jednostek” – jak te elementy nazywa autor), do całości kompozycji obrazu (image).

Ten rodzaj refleksji nad strukturą formalną pracy, eksponując potencjał wyrazowy staje się punktem wyjścia dla rozmaitych metafor warstwy ideowej, związanej z przekazem, komunikatem. Wspomniane jednostki – figuratywne bądź abstrakcyjne – tworzące tę strukturę punktowego rozbicia obrazu przywołują skojarzenia z rastrem. Już na tym elementarnym (nomen omen), technicznym poziomie – powielenie, powtórzenie staje się elementem kreacji, a proces graficzny stanowi w tym przypadku element strategii przekazu.

Relacja detalu (pojedynczego elementu) do całości związana jest również ze specyfiką procesu percepcji, wynikającej przede wszystkim z odległości obserwującego od obrazu. Fizjologia percepcji urasta w pracy Doktoranta do rangi metafory, eksponując mechanizmy tego fizyczno-psychicznego procesu, na każdym z jego etapów. Tym samym prace Li Xu mimo iż – zgodnie

z ideą plakatu – dzięki swej wizualności mają niezwykle moc oddziaływania, a jednocześnie stawiają pytania wymagające dłuższego namysłu: o to, co widzialne, co wymaga skupienia, co tracimy, a co możemy wyraźniej dostrzec poprzez fragment – materię, detal, za cenę utraty całości, kontekstu, i odwrotnie – czy syntetyczne spojrzenie nie jest obarczone ryzykiem utraty jakiejś, często bardzo istotnej porcji informacji itp. To napięcie – staje się fundamentem poszukiwań formalnych i ideowych, a ponieważ istota przekazu tkwi w ich jak najdalej idącej integracji, nie sposób mówić o każdym z nich z osobna.

Idee graficznych projektów Li Xu lokują się gdzieś pomiędzy figurą a tłem – Autor wskazuje nie tyle na ich sąsiedztwo, co na aktywne i równoprawne relacje; nie przesądza też o porządku poszczególnych planów. Raczej przeciwnie – zmusza nas do aktywnego spojrzenia na całość i rozpoznania w tej całości poszczególnych elementów. Nierealność, abstrakcyjność znaku, z bliska ujawnia konkretną materię elementów, łącząc tradycję rodzimego pisma z globalnym światem piktogramów.

Badanie własnej tradycyjnej kultury stanowi dla Li Xu klucz do ustanowienia własnego stylu projektowania, co wydaje się naturalne, zważywszy na ogromne dziedzictwo, jakim jest bogaty język ideograficzny, piśmienne tradycje Chin i ekspresyjne sztuki wizualne, z którego może czerpać. To niewątpliwie ma zasadniczy wpływ na zrozumienie harmonii, która wpływa na użycie kontrastu, symetrii, rytmu i innych elementów struktury obrazu. Podkreśla jednocześnie wagę ogólnej równowagi osiągniętej dzięki przestrzeganiu zasady komplementarnej dwoistości (yin i yang), ciemności i światła, pustki i masy i szeregu innych opozycji. Ten rodzaj dwoistości wielokrotnie podkreśla Li Xu w swojej doktorskiej dysertacji.

Zasadnicza idea prowadzonych w ramach doktoratu badań, oparta jest na piśmie chińskim, które przekazuje koncepcje za pomocą ideogramów i piktogramów, przy czym każdy znak funkcjonuje jednocześnie jako słowo i obraz. Łączy koncepcję z ekspresją, semantykę z ikoną, zapewniając niezwykle bogaty i piękny język wizualny. Li Xu na bieżąco wyciąga wnioski ze swoich decyzji i doświadczeń, stosując język projektowania jako formę ekspresji osobistej. Komunikat w tak pojętej strategii projektowej ma jednak bardziej promować (szeroko pojętą) jakość życia niż estetykę. Wydaje się, że projektowanie graficzne jest dla Autora raczej rodzajem współczesnej sztuki wizualnej niż narzędziem propagandy, a przede wszystkim sposobem budowania odpowiedzialności za wzajemne komunikowanie się (również w wymiarze międzykulturowym).

Korzystając z arsenału powszechnie dostępnych znaków, które cytuje i poddaje transformacji, Li Xu podejmuje najczęściej wątki społeczne. Realizacje te można więc traktować jako rodzaj autorskiego komunikatu wizualnego, będącego w istocie rodzajem osobistego komentarza najbardziej żywotnych problemów współczesnego świata.

Zarówno (wspomniana) struktura formalna, jak i idea plakatów opera się na szeregu opozycji, takich jak m.in. znak – tło, część – całość, negatyw – pozytyw. Operacje formalne przewartościowują historyczne i kulturowe znaczenia. Dobrym przykładem, będącym źródłem zdecydowanej większości takich operacji są znaki określające/opisujące postać mężczyzny i kobiety. Znaki te kulturowo w Chinach związane są z tradycyjnym podziałem pracy, utrwalonych ról społecznych, które dziś, w dobie dynamicznych przemian cywilizacyjnych i mentalnych domagają się ponownego odczytania. W tym polu Li zwraca uwagę na problemy obecne pod każdą szerokością geograficzną, takie jak: przemoc domowa, dyskryminacja, wykorzystywanie seksualne, imigracja zarobkowa, uzależnienie, kontrola społeczna, czy konflikty rodzinne. Problematyka podejmowana pracach dotyka również wątków egzystencjalnych, powstających na styku relacji/opozycji: człowiek — natura, indywidualne – kolektywne, ludzkie– nieludzkie. Język i obraz – oddziałują na siebie, mogą się dopełniać, przenikać, a w pewnych aspektach nawet wykluczać, grając znaczeniami poprzez sensotwórczy potencjał zestawień słów i obrazów, ich rozmieszczenie, typografię czy symbolikę barw.

Jak to już zostało wspomniane, ewolucja pracy badawczej Li Xu przebiega od płaskiej powierzchni druku w stronę obiektu, w ramach którego warstwy zyskują znaczenie fizyczne. Przestrzenność prac ujawnia nowe możliwości budowania metafory, jak i sposobów zastosowań nowych środków wyrazu. Ekspozuje również aspekt fizyczny zarówno w postaci materii samej pracy jak i kontekstu w jaki zostaje wpisana. Na uwagę zasługuje praca O₂, będąca jednocześnie autoportretem Autora, w której formie chcę widzieć raczej prototyp realizacji w przestrzeni publicznej. Rama white cube'a w pewien sposób tworzy miejsce uprzywilejowane, a tym samym osłabia potencjał oddziaływania. Ta uwaga dotyczy zresztą wszystkich prac włączonych do zestawu. I tego życzę Autorowi – włączenia swoich prac w „publiczny obieg”

Jego prace są bardzo "graficzne", wyraziste i zdecydowane w formie, budowane za pomocą mocnych kontrastów. Znak literowy staje się podstawą obrazu — akumuluje energię mającą wciągnąć w dialog widza. Ta aspiracja wciągania widza w dialog znajduje swoje pełne rozwinięcie w kolejnym etapie badań – w kontekście szerszym – otwartym na interakcje .

Ostatnim punktem odniesienia dla „ukrytych grafik”, a zarazem składnikiem prac Li Xu jest czas. Li Xu bada jednak możliwości artykulacji wizualnej w poszerzonej przestrzeni, a właściwie czasoprzestrzeni – starając otworzyć nowe możliwości relacji z odbiorcą – od kontemplacji, przez interakcję do uczestnictwa/zaangażowania. Autor dzięki interaktywności odwołuje się do wspólnoty doświadczenia.

Prace interaktywne powstawały już podczas pandemii, co stało się naturalnym punktem odniesienia dla podejmowanej problematyki. Mają więc bardziej pragmatyczny wydźwięk – w sugestywny sposób budują społeczną świadomość, która jest warunkiem racjonalnych działań w walce z zagrożeniem.

Środowiskiem pracy ale i miejscem ekspozycji jest w tym wypadku ekran, dzięki któremu obraz dynamiczny, możliwy do rozkodowania tylko za pomocą odpowiedniego interfejsu, podlega de- i re-konstrukcji. Struktura znaku ulega rozbiciu i ponownemu scaleniu, co już samo w sobie oddaje powszechnie poczucie zmęczenia kulturą symboliczną, wynikające z poczucia zagubienia w nadmiarze znaczeń. Z drugiej strony budzi nadzieję wynikającą z faktu że pewne procesy nie mają liniowego charakteru, co każe nam bardziej przyglądać się etapom pośrednim i szukać trzeciej drogi wynikającej z możliwości rekonfiguracji ustalonych porządków. W ten sposób kompozycje Li mimo określonego przekazu pozostają otwarte na interpretację.

Ocena dysertacji pisemnej.

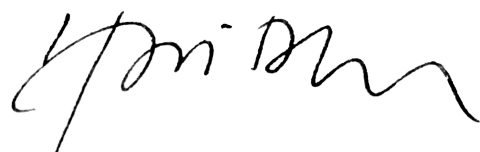
Rozprawa składa się z wprowadzenia, 4 rozdziałów, wstępu i podsumowania. Zawiera przedstawienie zakresu problemu badawczego, opis struktury pracy, a ponadto omówienie podstawowych pojęć, które są wykorzystywane, co zapewnia przejrzystość terminologiczną.

Praca pisemna stanowi analityczny raport obejmujący wszystkie fazy procesu badawczego i projektowego graficzny i dowodzi dużej samoświadomości Artysty-projektanta. Odnajdziemy w niej przede wszystkim wnikliwie zdefiniowane założenia oraz interesujący raport z procesu pracy nad realizacją, będącą przedmiotem postępowania, będący interesującym autorskim komentarzem do prezentowanych prac.

Doktorant w precyzyjny sposób zdefiniował zagadnienie projektowe, przyjął właściwe założenia w zakresie metody postępowania oraz narzędzi, dzięki czemu poszerzając obszar swoich badań o kolejne wymiary rzeczywistości (real — virtual) bardzo trafnie i – przede wszystkim adekwatnie wprowadzał kolejne media.

Konkluzja

Biorąc pod uwagę dorobek artystyczny oraz interesujące i oryginalne dzieło artystyczne składające się na pracę doktorską zatytułowanej „Hidden Graphic”, stwierdzam że Li Xu spełnia wszelkie wymogi określone w Art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*. Z pełnym przekonaniem popieram wniosek Rady Naukowej Instytutu Sztuk Pięknych Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie o nadanie Li Xu stopnia doktora w dziedzinie sztuki w dyscyplinie artystycznej sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Krzysztof...' followed by a stylized flourish.